



**Prehrambeni suverenitet u Europi sad!
Nyeleni Europe 2011: Europski forum za suverenitet sustava prehrane
Krems, 21. kolovoza 2011.**

Stanovnici Europe upravo proživljavaju posljedice prvih strukturalnih prilagodbi politika koje vlade nameću svom stanovništvu, a koje su dosad bile nametnute narodima drugih područja, posebice na globalnom jugu; sve isključivo u cilju spašavanja kapitalizma i onih koji od njega izvlače korist (banke u privatnom vlasništvu, grupe ulagača i transnacionalne korporacije). Svi znakovi upućuju na to da će u bliskoj budućnosti te antisocijalne politike postajati sve okrutnije i opsežnije. Prve opsežne mobilizacije koje javno optužuju privredne i upravljačke sustave što su nas doveli u ovakvo stanje već su započele i mi kao odgovor nudimo – kreativno i energično – reakciju europskih socijalnih pokreta kao način suprotstavljanja modelu globalne poljoprivrede koji predstavlja jasan odraz kapitalističkog sustava koji ga je stvorio.

Sustavi prehrane svedeni su na model industrijalizirane poljoprivrede koji kontrolira nekoliko transnacionalnih prehrambenih korporacija udruženih s malom grupom velikih maloprodajnih lanaca. To je model osmišljen kako bi donosio zaradu i kao takav je u potpunosti neučinkovit u ispunjavanju svojih obveza. Umjesto da se posveti proizvodnji hrane koja je zdrava, dostupna i korisna ljudima, on je sve više usredotočen na proizvodnju sirovina poput biogoriva, stočne hrane ili plantaža za proizvodnju robe. S jedne strane, taj je model uzrokovao goleme gubitke poljoprivrednim posjedima i ljudima koji od njih žive, dok s druge promiče način prehrane koji je škodljiv za zdravlje i sadrži nedovoljnu količinu voća, povrća i žitarica.

Taj industrijski model proizvodnje ovisan je o neobnovljivim izvorima fosilnih goriva i uporabi kemikalija, ne prepoznaje ograničenja izvora kao što su zemlja ili voda, odgovoran je za drastične gubitke u bioraznolikosti i plodnosti tla, pridonosi klimatskim promjenama, prisiljava tisuće ljudi da rade poslove na kojima se ne uvažavaju njihova osnovna prava i vodi pogoršanju radnih uvjeta za poljoprivrednike i radnike, posebice migrante. On nas još više udaljava od toga da se prema prirodi odnosimo s poštovanjem i prema načelu održivosti. Izrabljivanje i tretiranje zemlje na takav način temeljni je uzrok seoskog siromaštva i gladi za preko milijardu ljudi na svijetu (kao što je trenutačno slučaj na rogu Afrike). Nadalje, on uzrokuje prisilne migracije stvarajući viškove industrijski proizvedene hrane koja završava na otpadu ili u prodaji po sniženim cijenama na tržištima unutar i izvan Europe, uništavajući tako lokalnu proizvodnju.

Ovakva situacija rezultat je prehrambenih, finansijskih, trgovinskih i energetske politika koje su nametnule naše vlade, EU (posebno svojom Zajedničkom poljoprivrednom politikom), multilateralne i finansijske institucije, kao i

transnacionalne korporacije. Primjeri uključuju politiku deregulacije i liberalizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda te špekulacije na tržištu hrane.

Promjenu smjera tog disfunkcionalnog prehrambenog sustava bit će moguće ostvariti samo potpunim preusmjeravanjem prehrambenih i poljoprivrednih politika i praksi. Ključno je omogućiti preoblikovanje prehrambenog sustava prema načelima prehrambenog suvereniteta, posebno u Europi, i učiniti to odmah.

U povodu toga više od 400 ljudi iz više od 34 europske zemlje od Atlantika do Urala i Kavkaza te od Arktika do Mediterana, kao i međunarodni predstavnici iz različitih socijalnih pokreta i udruga civilnog društva, sastalo se od 16. do 21. kolovoza u austrijskom gradu Krems kako bi napravili korak naprijed u razvoju Europskog pokreta za prehrambeni suverenitet. Nastavljamo graditi na temeljima deklaracije Nyéléni 2007: Forum za prehrambeni suverenitet koja je ponovno afirmirala međunarodni okvir prehrambenog suvereniteta – prava naroda da demokratski utvrde vlastite sustave prehrane i poljoprivredne proizvodnje bez ugrožavanja drugih ljudi ili okoliša.

Brojna iskustva i prakse koja već postoje sad i ovdje, na lokalnoj, regionalnoj i europskoj razini, temeljena su na prehrambenom suverenitetu i demonstriraju njegovu primjenu.

Mi smo ljudi koji dijele vrijednosti temeljene na ljudskim pravima. Zahtijevamo slobodu kretanja ljudi, a ne slobodu kretanja kapitala i roba koja onemogućava preživljavanje i time mnoge prisiljava na migraciju. Naš cilj je suradnja i solidarnost nasuprot natjecanju. Obvezujemo se na ponovno preuzimanje demokracije: sve ljude treba uključiti u sva pitanja od javnog interesa i u kreiranje javnih politika, te zajednički donijeti odluku o načinu na koji ćemo organizirati naš sustav prehrane. To zahtijeva uspostavu demokratskih sustava i procesa, bez nasilja i korporativnih utjecaja, a na temelju jednakih prava i rodne jednakosti, što će na kraju dovesti i do ukidanja patrijarhata.

Mnogi među nama su mladi ljudi koji predstavljaju budućnost našeg društva i naših nastojanja. Pobrinut ćemo se da naša energija i kreativnost učine naš pokret snažnijim. Kako bismo to učinili, moramo moći sudjelovati u proizvodnji hrane i biti uključeni u sve strukture i donošenje odluka.

Uvjereni smo da prehrambeni suverenitet nije samo korak naprijed prema promjeni u našim sustavima prehrane i poljoprivredne proizvodnje, već i prvi korak prema dalekosežnijoj promjeni u našim društvima. Stoga se obvezujemo na borbu za:

Promjenu načina proizvodnje i konzumacije hrane

Radimo na izgradnji fleksibilnog sustava proizvodnje hrane koji će osigurati zdravu i sigurnu hranu za sve stanovnike Europe, a istodobno očuvati bioraznolikost i prirodne resurse te osigurati skrb za životinje. To zahtijeva ekološke modele proizvodnje i ribarstva, kao i mnoštvo manjih poljoprivrednih proizvođača, vrtlara i ribara koji proizvode domaće prehrambene proizvode i čine osnovu prehrambenog sustava. Borimo se protiv upotrebe GMO hrane te uzgajamo i potičemo veliku raznolikost sorti sjemena koje nisu GM, kao i uzgoj stoke u takvom sustavu. Potičemo održivu i raznoliku kulturu prehrane, s naglaskom na uporabi kvalitetne domaće i sezonske hrane nasuprot procesiranoj hrani. To uključuje smanjenje potrošnje mesa i proizvoda životinjskog podrijetla, odnosno korištenje proizvoda nastalih isključivo u lokalnoj proizvodnji te uz uporabu domaćeg krmiva bez GM sorti. Bavimo se vraćanjem

popularnosti i promocijom znanja o pripremi i preradi hrane edukacijom i razmjenom znanja i vještina.

Promjenu načina distribucije hrane

Radimo na decentralizaciji prehrambenih lanaca promičući raznovrsna tržišta temeljena na solidarnosti i pravednim cijenama, kao i na kratkim lancima nabave i intenzivnijim odnosima među proizvođačima i potrošačima u lokalnim prehrambenim mrežama, kako bismo suzbili širenje i moć supermaketa. Želimo osigurati građevni materijal za ljude koji će razviti vlastite sustave distribucije hrane i omogućiti poljoprivrednicima da proizvode i prerađuju hranu za svoju vlastitu zajednicu. To zahtijeva pripadajuća pravila za sigurnost hrane i lokalnu prehrambenu infrastrukturu za male poljoprivredne proizvođače. Nastojimo osigurati i da hrana koju proizvedemo bude dostupna svim članovima zajednice, uključujući i one s malim ili nikakvim primanjima.

Vrednovanje i poboljšanje radnih i socijalnih uvjeta u sustavima prehrane i poljoprivredne proizvodnje

Borimo se protiv eksploatacije i degradacije radnih i socijalnih uvjeta te za prava svih žena i muškaraca koji proizvode hranu, uključujući prava sezonskih radnika, radnika migranata i radnika u preradi, distribuciji i maloprodaji, kao i svih ostalih. Radimo na izgradnji politike koja poštuje socijalna prava radnika, uvodi visoke standarde i postavlja javno financiranje kao uvjet njezine implementacije. Društvo mora pridati veću vrijednost ulozi proizvođača i radnika u proizvodnji hrane. Za nas to uključuje pristojne nadnice za rad. Nastojimo izgraditi široko rasprostranjena udruženja ljudi koji rade u sustavu prehrane.

Povrat prava na narodnu baštinu

Protivimo se i borimo protiv pretvaranja u robu i instrumente plaćanja i patentiranja naših zajedničkih dobara kao što su: zemlja, sjeme tradicijskih i kultiviranih sorti, pasmine stoke i riba, drveće i šume, voda, atmosfera i znanje. Pristup navedenim dobrima ne bi trebali određivati tržište i novac. Pri korištenju zajedničkih resursa moramo osigurati ostvarivanje ljudskih prava i rodne ravnopravnosti te napredak društva kao cjeline. Prihvaćamo i odgovornost za održivo raspolaganje našom baštinom i poštivanje prava majke Zemlje. Upravljanje našom baštinom treba provoditi kolektivno uz demokratsku kontrolu zajednice.

Promjena javnih politika upravljanja našim sustavima prehrane i proizvodnje hrane

Naša namjera uključuje promjenu politike i struktura koje upravljaju našim sustavom prehrane – od lokalne do nacionalne, europske i globalne razine – i oduzimanje legitimiteta velikim korporacijama. Javne politike moraju biti usklađene, međusobno se nadopunjavati te promicati i štiti sustave i kulturu prehrane. One moraju biti temeljene na pravu na hranu, iskorijeniti glad i neimaštinu, osigurati ispunjenje osnovnih ljudskih potreba i pridonijeti klimatskoj pravednosti – kako u Europi, tako i na globalnoj razini. Potreban nam je zakonski okvir koji će: jamčiti stabilne i pravedne cijene za proizvođače hrane, promicati poljoprivrednu proizvodnju koja nije štetna za okoliš, uključiti vanjske troškove u cijenu hrane i provesti zemljišnu reformu. Navedene politike rezultirat će povećanjem broja poljoprivrednika u Europi. Javne politike moraju biti osmišljene uz pomoć javno odgovornog istraživanja, kako bi se postigli navedeni ciljevi. One moraju osigurati zabranu špekulacije hranom i zaštitu postojećih lokalnih ili

regionalnih sustava i kultura prehrane – odnosi se na damping cijena (snižavanje cijena ispod ekonomske opravdanosti s ciljem uništavanja konkurencije) ili na nezakonito stjecanje zemljišta u Europi, posebno u Istočnoj Europi ili na globalnom jugu. Radimo na izgradnji novih politika za prehrambeni suverenitet u Europi koje upravljaju poljoprivredom, hranom, sjemenom, energijom i trgovinom, a koje su međunarodno ispravne i čvrste. One moraju posebno sadržavati sljedeće: drukčiju zajedničku poljoprivrednu i prehrambenu politiku, ukidanje direktive EU o biogorivima i globalno upravljanje međunarodnom razmjenom poljoprivrednih proizvoda unutar FAO-a, a ne unutar WTO-a.

Pozivamo narode i socijalne pokrete u Europi da se zajedno s nama uključe u borbu za preuzimanje kontrole nad našim sustavima prehrane i da

Izgradimo pokret za prehrambeni suverenitet u Europi SAD!